

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної
роботи

Доктор Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

2020 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
Міжнародні відносини на пострадянському просторі
(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)
спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
(шифр і назва)
освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни за вибором
(обо'язкова/ за вибором)
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2020 / 2021 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

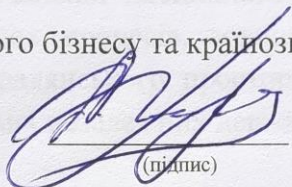
“28” серпня 2020 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: кандидат історичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Онацький Максим Юрійович.

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від «28» серпня 2020 року, № 1

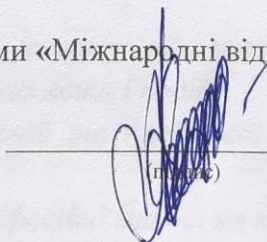
Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

доц. Ганна ПАНАСЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “28” серпня 2020 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу:

доц. Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “Міжнародні відносини на пострадянському просторі” складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії» підготовки бакалаврів за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є поглиблене вивчення міжнародних процесів, а також проблем регіонального та субрегіонального співробітництва на пострадянському просторі.

1.2. У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти (слухачі) отримують поглиблені знання щодо міжнародних процесів, зовнішньополітичних та зовнішньо-економічних пріоритетів країн пострадянського простору, специфіки регіонального та субрегіонального співробітництва нових незалежних держав.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей відповідно до ОПП:

1) загальні компетентності:

ЗК 2 – здатність до здійснення аналізу та критичного оцінювання політичних, культурних, економічних та соціальних явищ і подій.

ЗК 5 – уміння формулювати в усній та письмовій формі свої думки, базуючись на знаннях граматичних норм.

ЗК 13 – уміння застосовувати професійні знання на практиці.

ЗК 14 – здатність генерувати нові ідеї.

2) фахові компетентності:

ФК 2 – здатність аналізувати і прогнозувати політичний та соціально-економічний розвиток країн та регіонів.

ФК 3 – здатність узагальнювати та оцінювати інформацію зовнішньополітичного, зовнішньоекономічного та міжнародно-правового характеру.

ФК 4 – здатність до аналітичної діяльності щодо зовнішньополітичного курсу країн та регіонів.

ФК 7 – уміння збирати, обробляти та аналізувати інформацію міжнародного характеру з різноманітних джерел.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-
Семестр	
3-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	-
Лабораторні заняття	
год.	-
Самостійна робота	
72 год.	-
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання відповідно до ОПП.

ПРН 2 – аналіз зовнішньої політики окремих країн та блоків країн.

ПРН 3 – розуміння сутності перетворень, що відбуваються в Україні, її місця у загальноєвропейському просторі, та завдань, що стоять перед власною країною і світовою цивілізацією.

ПРН 5 – здійснювати політичний огляд міжнародних подій та виявляти проблеми в міжнародних відносинах.

ПРН 22 – використовувати теоретичні знання в аналізі та прогнозуванні політичного і соціально-економічного розвитку суспільно-територіальних систем, країн, регіонів та їх зовнішньоекономічну діяльність.

Матриця компетентностей та програмних результатів навчання, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні відносини на пострадянському просторі» у відповідності до ОПП

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК-2	<i>здатність до здійснення аналізу та критичного оцінювання політичних, культурних, економічних та соціальних явищ і подій</i>	ПРН2	<i>аналіз зовнішньої політики окремих країн та блоків країн</i>
ЗК-5	<i>уміння формулювати в усній та письмовій формі свої думки, базуючись на знаннях граматичних норм</i>	ПРН2	<i>аналіз зовнішньої політики окремих країн та блоків країн</i>
ЗК-13	<i>уміння застосовувати професійні знання на практиці</i>	ПРН22	<i>використовувати теоретичні знання в аналізі та прогнозуванні політичного і соціально-економічного розвитку суспільно-територіальних систем, країн, регіонів та їх зовнішньоекономічну діяльність</i>
ЗК-14	<i>здатність генерувати нові ідеї</i>	ПРН5	<i>здійснювати політичний огляд міжнародних подій та виявляти проблеми в міжнародних відносинах</i>
Фахові компетентності (ФК)			
ФК2	<i>здатність аналізувати і прогнозувати політичний та соціально-економічний розвиток країн та регіонів.</i>	ПРН2	<i>аналіз зовнішньої політики окремих країн та блоків країн</i>
ФК3	<i>здатність узагальнювати та оцінювати інформацію зовнішньополітичного, зовнішньоекономічного та міжнародно-правового характеру.</i>	ПРН22	<i>використовувати теоретичні знання в аналізі та прогнозуванні політичного і соціально-економічного розвитку суспільно-територіальних систем, країн, регіонів та їх зовнішньоекономічну діяльність</i>
ФК5	<i>здатність до аналітичної діяльності щодо зовнішньополітичного курсу країн та регіонів</i>	ПРН5	<i>здійснювати політичний огляд міжнародних подій та виявляти проблеми в міжнародних відносинах</i>

ФК7	уміння збирати, обробляти та аналізувати інформацію міжнародного характеру з різноманітних джерел	ПРН5	здійснювати політичний огляд міжнародних подій та виявляти проблеми в міжнародних відносинах
-----	---	------	--

2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Розпад СРСР та створення Співдружності Незалежних Держав.

Тема 2. Євразійське економічне співтовариство та Митний союз: особливості функціонування.

Тема 3. Шанхайська Організація Співробітництва та її діяльність.

Тема 4. Євроінтеграційні процеси в країнах Балтії та їх наслідки для Прибалтійських республік.

Тема 5. Проблема безпеки та військово-політична взаємодія пострадянських країн.

Тема 6. Військово-політичні конфлікти на пострадянському просторі та механізми їх врегулювання.

Тема 7. Роль і місце пострадянських країн Східної Європи в сучасних міжнародних відносинах.

Тема 8. Центральна Азія – економічна та політична роль регіону в світовій геополітиці.

Тема 9. Закавказзя та його роль у системі міжнародних відносин.

Тема 10. Позарегіональні актори на пострадянському просторі.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	С	лаб	Інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Розпад СРСР та формування нових інтеграційних проектів на пострадянському просторі												
Тема 1. Розпад СРСР та створення Співдружності Незалежних Держав	14	4	2			8						
Тема 2. Євразійське економічне співтовариство та Митний союз: особливості функціонування	11	2	1			8						
Тема 3. Шанхайська Організація Співробітництва.	9	2	1			6						

Тема 4. Євроінтеграційні процеси в країнах Балтії та їх наслідки для Прибалтійських республік	11	2	1			8						
Разом за розділом 1.	45	10	5			30						
Розділ 2. Військово-політичні конфлікти та особливості військово-політичного співробітництва на пострадянському просторі												
Тема 5. Проблема безпеки та військово-політична взаємодія пострадянських країн.	8	2	1			5						
Тема 6. Військово-політичні конфлікти на пострадянському просторі та механізми їх врегулювання.	11	4	2			5						
Разом за розділом 2.	19	6	3			10						
Розділ 3. Регіональні особливості розвитку міжнародних відносин на пострадянському просторі та зовнішньополітичні пріоритети нових незалежних держав.												
Тема 7. Роль і місце пострадянських країн Східної Європи в сучасних міжнародних відносинах	14	4	2			8						
Тема 8. Центральна Азія – економічна та політична роль регіону в світовій геополітиці	14	4	2			8						
Тема 9. Закавказзя та його роль у системі міжнародних відносин	14	4	2			8						
Тема 10. Позарегіональні актори на пострадянському просторі	14	4	2			8						
Разом за розділом 3.	56	16	8			32						
Усього годин	120	32	16			72						

4. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Розпад СРСР та формування Співдружності Незалежних Держав	2
2, 3	Євроазійське економічне співтовариство та Митний союз: особливості функціонування. Шанхайська Організація Співробітництва.	2
4, 5	Євроінтеграційні процеси в країнах Балтії та їх наслідки для Прибалтійських республік. Проблема безпеки та військово-політична взаємодія пострадянських країн	2 2
6	Військово-політичні конфлікти на пострадянському просторі та механізми їх врегулювання	2
7	Роль і місце пострадянських країн Східної Європи в сучасних міжнародних відносинах	2
8	Центральна Азія – економічна та політична роль регіону в світовій геополітиці	2
9	Закавказзя та його роль у системі міжнародних відносин	2
10	Позарегіональні актори на пострадянському просторі	2
	Разом	16

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Підготовка до усного опитування з теми «Розпад СРСР та формування Співдружності Незалежних Держав» з наступних питань: Розпад СРСР та його наслідки. Місце пострадянських країн у сучасних міжнародних відносинах. Створення СНД: причини, структура, інституційно-правові засади, еволюція.	8
2, 3	Підготовка до усного опитування з тем «Євроазійське економічне співтовариство та Митний союз: особливості функціонування» та «Шанхайська Організація Співробітництва» з наступних питань: Міжнародні інтеграційні проекти на пострадянському просторі. Євроазійське економічне співтовариство: спроби лібералізації зовнішньої торгівлі та їх наслідки. Митний союз: причини створення, сутність проекту, основні учасники. Шанхайська Організація Співробітництва: причини, мета, завдання. Структура та інституційно-правові засади функціонування ШОС. ШОС: проблеми та перспективи розвитку. Шанхайська Організація Співробітництва: механізми прийняття рішень.	14
	Підготовка до усного опитування з теми «Євроінтеграційні процеси в країнах Балтії та їх наслідки для Прибалтійських	

4, 5	республік. Проблема безпеки та військово-політична взаємодія пострадянських країн» з наступних питань: Євро-інтеграційні процеси в Прибалтійських республіках у пострадянський період. Особливості соціально-економічної модернізації в Литві, Латвії та Естонії та спроби створення єдиного економічного простору в регіоні. Вступ до ЄС і НАТО та їх наслідки для Прибалтійських країн. Відносини у сфері безпеки та військово-політичне співробітництво на пострадянському просторі: етапи еволюції. Військово-політичне співробітництво в рамках СНД. Проблема існування російських військових об'єктів на території країн пострадянського простору. ОДКБ: причини створення та основні завдання.	13
6	Підготовка до усного опитування з теми «Військово-політичні конфлікти на пострадянському просторі та механізми їх врегулювання» з наступних питань: Конфлікт у Нагорному Карабаху: причини, перебіг, наслідки. Військово-політичні конфлікти в Абхазії та Південній Осетії та спроби їх вирішення. Придністровський конфлікт та проблема етнічних меншин у Молдові. Зони етнічного протистояння в Центральній Азії. Військові, політичні та дипломатичні механізми врегулювання збройних конфліктів та їх ефективність.	5
7	Підготовка до усного опитування з теми «Роль і місце пострадянських країн Східної Європи в сучасних міжнародних відносинах» з наступних питань: Трансформація зовнішньополітичного курсу Російської Федерації у пострадянський період. Геополітична роль Росії в Євразії. Україна в системі міжнародних відносин на пострадянському просторі. Геополітичне становище Білорусії та зовнішньополітичний курс республіки в умовах незалежності. Республіка Молдова – зовнішньополітичні та зовнішньоекономічні пріоритети.	8
8	Підготовка до усного опитування з теми «Центральна Азія – економічна та політична роль регіону в світовій геополітиці» з наступних питань: Основні вектори зовнішньої політики Казахстану в пострадянський період. Геополітична роль та зовнішньополітичний курс Узбекистану в умовах незалежності. Особливості міжнародного співробітництва Таджикистану в 1990-х – на початку 2000-х рр. Киргизстан – зовнішні пріоритети країни в пострадянський період. Туркменістан: зовнішньополітична концепція та економічне співробітництво в період незалежності.	8
9	Підготовка до усного опитування з теми «Закавказзя та його роль у системі міжнародних відносин» з наступних питань: Стратегічне та геополітичне значення Закавказзя. Закавказький регіон та формування транзитних маршрутів енергоносіїв до Європи. Особливості зовнішньополітичного курсу Вірменії. Азербайджан: основні вектори зовнішньої політики країни. Трансформація	8

	зовнішньополітичного курсу Грузії в пострадянський період. Інтеграційні проекти Грузії.	
10	Підготовка до усного опитування з теми «Позарегіональні актори на пострадянському просторі» з наступних питань: США та пострадянські країни. КНР як економічний та геополітичний фактор на пострадянському просторі. Туреччина: регіональний центр впливу в Закавказжі та у Центральній Азії. Зміцнення економічних позицій Європейського Союзу в пострадянських країнах.	8
	Разом	72

6. ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

(не передбачене навчальним планом)

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Згідно з наказом № 0202-1/260 від «07» серпня 2020 р. лекції проводяться виключно в онлайн режимі із застосуванням платформ для відеоконференцій: ZOOM, Skype. 25-30% часу лекції обов'язково резервується для запитань, дискусій, обговорення навчального матеріалу.

Практичні заняття можуть проходити в аудиторії (до 20 осіб), чи в дистанційний формі.

Засвоєння тем розділів (поточний контроль) здійснюється на скінарських заняттях відповідно до контрольних цілей. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки студентів до виконання конкретної роботи.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних та семінарських занять (групова дискусія);
- контроль засвоєння теоретичного та практичного матеріалу (у вигляді тестування);
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати результати дослідницької роботи із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення екзаменаційної роботи. Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем.

Структура екзаменаційної роботи: 3 теоретичних запитання, які містяться в екзаменаційному білеті. Максимальна кількість балів за відповідь на перше запитання екзаменаційного білету – 15 балів, друге запитання – 15 балів, третє запитання – 10 балів (усього – 40 балів). У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти надається можливість скласти екзаменаційну

роботу в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Міжнародні відносини на пострадянському просторі».

Відповідність методів навчання та форм оцінювання визначеним результатам навчання за ОПП віддзеркалює табл. 7.1

Таблиця 7.1

Методи навчання та засоби діагностики результатів навчання за освітньою компонентною «Управління персоналом»

Шифр ПРН (відповідно до ОНП)	Результати навчання (відповідно до ОПП)	Методи навчання	Засоби діагностики /форми оцінювання
ПРН 2	<i>аналіз зовнішньої політики окремих країн та блоків країн.</i>	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка презентацій за заданою проблематикою	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестових завдань; екзамен
ПРН 3	<i>розуміння сутності перетворень, що відбуваються в Україні, її місця у загальноєвропейському просторі, та завдань, що стоять перед власною країною і світовою цивілізацією.</i>	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка презентацій за заданою проблематикою, аналітичне завдання	Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, тестових завдань, екзамен
ПРН 5	<i>здійснювати політичний огляд міжнародних подій та виявляти проблеми в міжнародних відносинах</i>	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка презентацій за заданою проблематикою	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях; тестових завдань, розв'язування ситуаційних задач залікова робота
ПРН 22	<i>використовувати теоретичні знання в аналізі та прогнозуванні політичного і соціально-економічного розвитку суспільно-територіальних систем, країн, регіонів та їх зовнішньоекономічну діяльність</i>	Лекція; пошук джерел інформації (критичний аналіз, інтерпретація), підготовка презентацій за заданою проблематикою	Оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, виконання творчих завдань, екзамен

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Денна форма навчання	Поточне оцінювання роботи студентів на практичних заняттях та самостійної роботи											Всього	Екзамен	Сума
	тема	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	-	-	-
	max	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	60	40	100

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії поточного оцінювання знань студентів
6	Відповідь студента є правильною, обґрунтованою, логічною, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки; відповідь обов'язково супроводжується презентацією; студент активно працює протягом усього семінарського заняття, демонструє глибоке оволодіння лекційним матеріалом, а також знання спеціальної літератури, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, впевнено відповідає на додаткові запитання.
5	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; відповідь супроводжується презентаційним матеріалом; під час відповіді допущені не суттєві помилки.
4	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст питань; відповідь супроводжується презентацією; у процесі підготовки доповіді студентом було використано основну літературу, відповідаючи на запитання студент виявляє знання лекційного матеріалу, в процесі викладання деяких позицій не вистачає достатньої глибини та аргументації; студент не впевнено відповідає на додаткові запитання, допускаючи, при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
3	В цілому студент володіє навчальним матеріалом, під час усних виступів та письмових відповідей викладає його основний зміст, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки; під час підготовки доповіді не була використана рекомендована література; у відповіді допущено суттєві неточності та помилки.

2	Бали нараховуються в разі якщо відповідь відтворює основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; студент у цілому оволодів суттю питань з даної теми, втім, відсутні глибокий та всебічний аналіз представленого матеріалу, а також його обґрунтування та аргументація; студент не проявляє активності на практичних заняттях, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу.
1	Студент частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Оцінювання здійснюється відповідно до шкали ЗВО.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	
50 – 69	задовільно	
1– 49	незадовільно	не зараховано

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Акматалиева А. Цветные революции и парламентская демократия в Грузии и Кыргызстане / А. Акматалиева // Центральная Азия и Кавказ. – 2013. – Т. 16. Вып. 2. – С. 69 – 84.
2. Голубев С. Очерки политической истории стран «ближнего зарубежья»: республики бывшего СССР в 1989 – 2009 гг. – Тверь, Ариадна, 2010. – 768 с.
3. Дякону В. Приднестровский конфликт: замороженный, но разрешимый/ В. Дякону // Центральная Азия и Кавказ. – 2008. – № 3 – 4 (57 – 58). – С. 370 – 380.
4. Ігнат'єв П.М. Країнознавство. Країни Азії: Навч. Посібн.10. Конституційне право зарубіжних країн: Навч. посіб. – 2-е вид. Чернівці: Книги – ХХІ, 2006. – 423 с.
5. Имомов А. Территориальные и земельно-водные конфликты в Центральной Азии: взгляд из Таджикистана / А. Имомов // Центральная Азия и Кавказ. – 2013. – Т. 16. – Вып. 2. – С. 124 – 139.
6. Кочетков Ю. Латвия: между Россией и Западом / Ю. Кочетков // Мировая экономика и международные отношения. – 2006. – № 3.
7. Країнознавство. Країни СНД, Європи і Північної Америки: Навч. Посібн. Для вузів / Дорошко М.С., Кривонос Р.А., Крижанівський В.П., Сербіна Н.Ф. – К.: Ніка – Центр, 2009. – 310 с.

8. Лаумулин М. Религиозная ситуация и угроза религиозного экстремизма в Центральной Азии / М. Лаумулин // Центральная Азия и Кавказ. – 2012. – Т. 15. – Вып. 1. – С. 60 – 79.
9. Лашенцова Е. Армения на "шахматной доске" США / Е. Лашенцова // Мировая экономика и международные отношения. – 2006. – № 12.
10. Маркосян А. Экономическое развитие государств в условиях вооруженного конфликта: пример Армении / А. Маркосян, Б. Авакян, Э. Матевосян // Центральная Азия и Кавказ. – 2013. – Т. 16. – Вып. 3. – С. 156 – 177.
11. Казахстан эпохи Нурсултана Назарбаева / Н.М. Махашев, В.В. Петровский. – Алматы, Олке, 2008. – 352 с.

Допоміжна:

12. Микаелян Г. Внешняя политика Армении: попытка совместить интересы США, Европы и России / Г. Микаелян // Центральная Азия и Кавказ. – 2009. – № 3 (63). – С. 137 – 146.
13. Никитина Ю. Внешнеполитические ориентиры Белоруссии в сфере безопасности: между НАТО и ОДКБ / Ю. Никитина // Мировая экономика и международные отношения. – 2006. – № 6.
14. Онацький М.Ю. Республіка Таджикистан у системі міжрегіонального співробітництва на початку ХХІ ст. // Бізнес Інформ. 2019. № 5. С. 43 – 49. URL: http://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2019-5_0-pages-43_49.pdf
15. Орлова Т.В. Історія нових незалежних держав. Post soveticum – К.: Знання, 2010. – 488 с.
16. Регіоналізм / Заг. ред. акад. НАН України Л.В. Губерського, В.А. Смоля – К.: Київ ун-т., 2014. – 642 с.
17. Сергеев Д. “Восточноевропейский фактор” / Д. Сергеев // Мировая экономика и международные отношения. – 2006. – № 10.
18. Федуллова Н. Содружество независимых государств – 15 лет спустя / Н. Федуллова // Мировая экономика и международные отношения – 2006 – № 12.
19. Халифа-заде М. Израиль и Азербайджан: противодействие Ирану / М. Халифа-заде // Центральная Азия и Кавказ. – 2012. – Т. 15. – Вып. 3. – С. 77 – 91.
20. Чедия Б. Место Грузии на политической карте Европы: формирование новых геополитических реалий / Б. Чедия // Центральная Азия и Кавказ. – 2010. – Т. 13. – № 1. – С. 22 – 32.

10. ПОСИЛАННЯ НА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ, ВІДЕО-ЛЕКЦІЇ, ІНШЕ МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

[Сайти дипломатичних місій пострадянських країн, акредитованих в Україні](#)
[Сайти наукових видань, які займаються вивченням проблем пострадянських країн.](#)

11. Особливості навчання за денною формою в умовах продовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle (<http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1584>) проводяться (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 35% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборonoю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі, режим доступу: <http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=1584>.